

ADVERBELE DE LOCALIZARE (SPAȚIU-TIMP) : CONVERGENȚE ȘI DIVERGENȚE PRAGMATICE

Adriana COSTĂCHESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Autorul își propune să verifice ipoteza conform căreia exprimarea lingvistică a timpului (entitate abstractă) nu este decât o extensie a geometriei naive folosite de locutori pentru a exprima localizarea în spațiu (mult mai concret). Convergențele sunt numeroase : existența unei codificări absolute, independentă de mesaj (latitudine, longitudine, puncte cardinale, pentru spațiu ; calendarul, pentru timp), localizări referitoare la mesajele deictice sau anaforice, precum și semnificații procedurale care se manifestă atât în cazul substantivelor comune (mai ales, în cazul spațiului) precum și pentru substantivelor proprii (mai ales pentru timp). Divergențele se referă mai ales la spațiu care furnizează informații fără corespondență pentru timp, de exemplu axele spațiale (vertical, frontal și lateral) sau localizarea intrinsecă.

Cuvinte cheie: *prepoziții spațio-temporale, localizări absolute sau relative (deictice, anaforice), semnificații procedurale.*

EXPRIMAREA MIȘCĂRII ÎN LIMBA ROMÂNĂ : PERSPECTIVE ROMANICE

Benjamin FAGARD
Laborator Lattice (CNRS, ENS & Paris Sorbonne Nouvelle ;
PSL & USPC), Franța
Alexandru MARDALE
INaLCO - Laborator SeDyL UMR8202 CNRS IRD, Franța

Rezumat

Studiul nostru își propune să plaseze limba română în tipologia verbelor de mișcare propusă de Talmy (1991), în raport cu celelalte limbi romanice, pe baza unei sarcini de elicitare cu ajutorul secvențelor video. Vom compara datele din limba română cu cele din italiană și franceză. În conformitate cu alte studii de specialitate (Reinheimer 1965, Dragomirescu în Pană Dindelegan 2013), rezultatele indică faptul că, în limba română, deplasarea este foarte apropiată de celelalte limbi romanice : traiectoria este majoritar exprimată de verb, iar stocul lexical provine, în principal, din limba latină.

Cuvinte cheie: *deplasare, spațiu, tipologie, limbi romanice*

METAFORA GRAMATICALĂ ȘI GEOMETRIA IMAGINARĂ A TIMPULUI ÎN FRANCEZĂ ȘI SPANIOLĂ

Antonio PAMIES-BERTRÁN
Universitatea din Grenada, Spania

Rezumat

Franceza și spaniola au numeroase expresii despre timp care sunt reprezentări conceptuale ale spațiului. Aceste metafore se înscriu în modele mai generoase descrise de lingvistica cognitivă pentru alte limbi (de exemplu, Lakoff și Turner 1989; Lakoff 1993; Haspelmath 1997; Yu 1998; Radden 2011). Putem distinge două demersuri teoretice ale metaforei conceptuale : cele care se întemeiază pe aforismele universaliste și cele care se bazează pe studii empirice. Dacă primele au tendința de a extrapola plecând de la limba engleză, reducând acest mecanism la două sau trei modele cu motivație "naturală" (de exemplu, Lakoff 1993), cele din categoria a doua sunt centrate pe limbile "exotice", ale căror date sunt mai complexe și contrazic adesea principiile teoretice (speculative). Perspectiva contrastivă analizează mai multe modele asociative în două dintre limbile romanice cele mai vorbite din lume, în cadrul general al metaforei conceptuale spatio-temporale, pentru a aduce datele și argumentele suplimentare.

Cuvinte cheie: *lingvistică cognitivă, tipologie lingvistică, metaforă gramaticală, metafora spațio-temporală, limba spaniolă, limba franceză*

« CULORILE » PREPOZIȚIEI *sub* : ÎNTRE SENS SPAȚIAL ȘI SENSURI SPAȚIALIZATE

Anda RĂDULESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Polisemia și încărcătura semantică a prepozițiilor au făcut deja obiectul numeroaselor studii ale lingviștilor, semanticienilor și logicienilor. Ne oprim asupra prepoziției de localizare spațială *sub*, considerată, ca și în cazul prepoziției *pe* ca având o valoare topologică pentru a arăta « mixitatea », adică posibilitatea de a funcționa fie ca o prepoziție proiectivă, fie ca un item apropiat de topologie. După ce am pus în evidență semnificațiile sale în cadrul complementelor circumstanțiale de lor, ne propunem să arătăm că folosirea ei în cazul complementelor circumstanțiale de timp, cauză, instrument sau mod păstrează urmele sale spațiale. Prin urmare, stabilim o legătură între specificitatea sa ca localizator și exprimarea dependenței sau a presiunii exercitate de loc asupra țintei.

Mots-clé : *spațial, topologic, proiectiv, inferioritate, contact, proximitate*

GRAMATICALIZAREA ȘI REANALIZA SPAȚIULUI : CAZUL LIMBII FRANCEZE ȘI SPANIOLE

Daniel ROJAS-PLATA
Universitatea Paris Diderot - Paris 7, Franța

Rezumat

Evoluția prepoziției *en* a făcut obiectul numeroaselor studii în limba franceză în ultimii ani. Cu toate acestea, au mai rămas încă multe perspective teoretice și metodologice de explorat. Este interesant de notat că, în alte limbi, de exemplu în spaniolă, *en* nu a suferit transformări importante; și din punct de vedere teoretic, este clar că există mecanisme ale schimbării lingvistice care determină anumite transformări semantice. În acest studiu, vom analiza mai precis prepoziția *en*, în franceză și spaniolă, din perspectiva gramaticalizării și a reanalizei, obiectivul prioritar fiind acela de a examina schimbările semantice pe care cele două prepoziții le-au înregistrat în diacronie, pe de o parte, și schimbările generate la nivelul structurii profunde, pe de altă parte.

Cuvinte cheie : *gramaticalizare, reanaliză, spațiu, analiză contrastivă.*

TERRITOIRE APPRENANT : **ÎNCERCARE DE IMPLEMENTARE ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ROMÂNESC**

Cristiana-Nicola TEODORESCU
Daniela DINCĂ
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Plecând de la ideea implementării unui *territoire-apprenant* pentru elevii Liceului *Voltaire*, articolul nostru își propune să analizeze posibilitatea ca Palatul Copiilor din Craiova să poată candida pentru a obține acest statut prin intermediul unui chestionar care își propune un dublu obiectiv: importanța activităților extrașcolare pentru elevii Liceului *Voltaire*, pe de o parte, și rolul *Palatului Copiilor* în desfășurarea acestora, pe de altă parte. Concluzia care se desprinde este că școala românească rămâne încă un spațiu auto-suficient, unde elevii au la dispoziția lor toate dispozitivele pedagogice pentru formarea și educarea în funcție de nevoile și de așteptările lor. În plus, prelungirea acestor activități în afara școlii devine o tentativă timidă, mai ales că există puține dispozitive publice aflate la dispoziția elevilor și că sistemul privat rămâne o opțiune exclusivă a părinților care trebuie să finanțeze cursuri de specialitate sau complementare care să le asigure copiilor lor promovarea la examenele naționale sau dezvoltarea lor personală.

Cuvinte cheie : *territoire apprenant, activități (extra)școlare, spațiu pedagogic, spațiu educativ, sală de clasă*

SPAȚIU ȘI *EUL* POETIC LA ANDRÉ DU BOUCHET

Charlène CLONTS

Universitatea din Pau et des Pays de l'Adour, Franța
ALTER (Arts / Langages : Transitions et Relations)

Rezumat

Articolul își propune să studieze relația care există între spațiu referențial, spațiul paginii și *eul* poetic în volumele *Dans la Chaleur vacante* și *Ou le Soleil*. Ea se stabilește mai întâi ca distanță între obiectul percepției și subiect. Dar, oscilând între imobilitate și mișcare, interioară și exterioară, decicerea eului poetic se face în mod paradoxal spre profitul unei înțelegeri a lumii exterioare care se interesează de reprezentarea spațiului, înscrierea subiectului și puterea de nominalizare a poeziei.

Cuvinte cheie : *spațiu referențial, spațiu sensibil, pagină, punctuație, deplasare, imobilitate*

SPAȚIU ȘI SEMNIFICAȚIE ÎN LITERATURA EXILULUI

Pierre Suzanne EYENGA ONANA
Universitatea din Yaoundé I, Cameroun

Rezumat

Reaparitia crizei migrației de-a lungul coastelor italiene și spaniole și refuzul anumitor țări de a primi emigranți africani aduce în discuție problema exploatații judicioase a spațiului din inima continentului negru. De aceea, ne întrebăm dacă spațiul nu stabilește cu *thymia* o legătură fecundă care ilustrează că dorința de a migra este tributară proastei administrări a cadrului de viața național la un moment dat în istorie. Întemeiată pe semiotica spațiului, geocritica și sociocritica, prezentul studiu care se desfășoară în trei părți, arată că neliniștea trăită într-un spațiu local (disforie) îl duce pe subiectul clandestin la căutarea bunăstării (pseudo-euforie) în altă parte. Dar, în ciuda acestei mișcări migratoare, spațiul râvnit se dovedește și el disforic pentru că, dacă trăiești acolo, impune o nouă formă de identitate. Studiul instigă la o revalorizare și o autocelebrare a spațiului său natal.

Cuvinte cheie : *spațiu local, thymia, disconfort, identitate, reevaluare, self-esteem, self-celebration*

DIMENSIUNEA SPAȚIALĂ ÎN *TROIS CONTES (UN COEUR SIMPLE)* DE GUSTAVE FLAUBERT

Camelia MANOLESCU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

Cartea lui Gustave Flaubert, *Trois contes*, povești publicate sub formă de foileton în *Le Moniteur universel* (1877) și apoi în volume, compusă din poveștile *Un Cœur simple*, *La Légende de Saint Julien l'hospitalier* și *Hérodias*, prezintă tema morții și a carității prin intermediul unei structuri narative destul de simple. Studiul nostru se focalizează pe prima poveste, *Un cœur simple*, și pe personajul său, Félicité, propunând o analiză minuțioasă a dimensiunii spațiale a narațiunii ca raport binar între *orientare/non orientare*, *limită inițială/[centru]/limită finală*, *spațiu deschis/spațiu închis*. Ne propunem să explicăm modul cum acțiunea poveștii progresa în spațiu prin evenimente și reprezentări ale naturii și mediului înconjurător ; ne propunem astfel să individualizăm datele spațiale și opozițiile binare care pun în mișcare acțiunea și personajele.

Cuvinte cheie : « *Trois contes* », *spațiu*, *orientare/non orientare*, *limită inițială/[centru]/limită finală*, *spațiu deschis/spațiu închis*

POUR SÛR DE FRANCE DAIGLE SAU SPAȚIU LITERAR CA ARHITECTURA A OMOFONIEI

Anamaria MARC
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România

Rezumat

În acest studiu, ne propunem să abordăm paradigma spațiului literar prin prisma conceptului de intenționalitate auctorială și prin punerea sa în valoare în romanul *Pour sœur* al scriitoarei acadiene France Daigle. Elaborat după exigențele scripturale ulipiene, acest articol ne permite să aprofundăm această coordonată a spațiului literar prin prezentarea posturilor plurivalente ale intenției autorului. Considerăm că această contiguitate a intenționalității reprezintă miza unui demers creator centrat pe problematica reprezentării vizuale ale unui spațiu ficțional capabil să pună în evidență subterfugurile unei scrieri autoreferențiale. În acest caz, fragmentarea textuală se dovedește a fi o arhitectură transparentă proprie unei sensibilități creatoare a cărei emergență ilustrează funcționarea unei practici scripturale eterogene, construite în jurul unui dispozitiv ficțional polimorf.

Cuvinte cheie : *spațiu literar*, *intenționalitate*, *autoreferențial*, *cititor*, *autor*, *fragmentar*

DE LA « NON-LIEUX » LA « LIEUX DE MÉMOIRE » ÎN LITERATURA MIGAȚIEI

Ioana MARCU
Universitatea de Vest, Timișoara, România

Rezumat

Studiul nostru își propune să examineze două figuri spațiale periferice – periferia și locurile de primire a *harkis* – așa cum apar în romanele *Ils disent que je suis une beurette* de Soraya Nini, *Beur's story* de Ferrudja Kessas, *Kiffer sa race* de Habiba Mahany și în povestirea autobiografică *Mon père, ce harki* de Dalila Kerchouche. Non-lieux pictate în culori sumbre, unde indivizii fac eforturi să supraviețuiască, cele două configurații ale geografiei urbane și rurale ajung, în anumite condiții să se transforme în locuri evocatoare, emblematice care scapă de uitare, devenind repere incontestabile pentru personaje.

Cuvinte cheie : *non-lieu, lieu de mémoire, periferie, imigranți, harkis*

SPAȚIU TOTALITAR ÎN *TRAVELS IN NIHILON* (1971) DE ALAIN SILLITOE, *UN SOSIE EN CAVALE* (1986) DE OANA ORLEA ȘI *MORT D'UN POÈTE* (1989) DE MICHEL DEL CASTILLO

Alain VUILLEMIN
Universitatea « Paris-Est », LIS (EA 4395),
Franța

Rezumat

În *Un sosie en cavale* de Oana Orlea, *Mort d'un poète* de Michel del Castillo și în *Travels in Nihilon* de Alan Sillitoe, diferite locuri simbolice încearcă să reprezinte în mod alegoric dictaturile totalitare din centrul și Estul Europei între 1947 și 1989, în timpul Războiului rece. În fiecare dintre aceste romane, experiența istorică a României este o referință centrală, dar sub o formă voalată. La Doumarie din *Mort d'un poète* și Nihilonie din *Travels in Nihilon* sunt țări care nu există, nu figurează pe nicio hartă. În *Un sosie en cavale*, evenimentele se desfășoară într-un ținut imaginar care nu are un nume. Aceste trei cărți descriu totuși același tip de totalitarism. Ele trimit la aceeași serie de evenimente, la aceeași concepție filosofică și politică a lumii. Cum concep ele aceste spații totalitare? Cum le descriu ele ca niște locuri metaforice înspăimântătoare, terifiante, unde oamenii sunt închiși și supuși pentru totdeauna?

Cuvinte-cheie : *Totalitarism – România – Europa centrală și orientală – roman – spațiu literar.*

CĂLĂTORIA : DE LA CĂUTAREA CUNOAȘTERII LA ÎNTÂLNIREA AVORTATĂ A CELUILALT

Slim ALILECHE
Universitatea din Sousse, Tunisia

Rezumat

În această lucrare, ne propunem să atragem atenția cititorilor asupra evoluției raportului dintre călătorie, cunoaștere și alteritate. Vom pune în centru atenției opera a doi celebri exploratori : Ibn Battûta et Marco Polo. Vom semnala și abaterile și abuzurile acestei călătorii sub forma ei modernă, în special turismul de masă și safari-ul uman.

Cuvinte cheie : *călătorie, cunoaștere, alteritate, spații, turism.*

CÂND LINIȘTEA PERSONAJULUI FEMININ ESTE ÎN SERVICIUL UNEI SOCIETĂȚI PATRIARHALE

Fatima BRAHMI
Universitatea din Tlemcen, Algérie

Rezumat

Studiul de față își propune să analizeze, în principal, figurile legate de liniștea încarnată de personajele feminine ale romanului *L'enfant de sable* de Tahar Ben Jelloun. Ne interesează, în special, liniștea feminină în toată diversitatea figurilor și a valorilor. Obiectivul nostru este, de pe o parte, acela de a arăta modul cum liniștea, în mediul arabo-musulman unde domină discreția femeii, rămâne un instrument de care se servește societatea pentru a controla verbul femeii și pentru a o cenzura iar, pe de altă parte, pentru a afla modul cum funcționarea liniștii poate constitui o practică discursivă în absența unui limbaj verbal. Vom încerca deci să interpretăm partea mută a femeilor din *L'Enfant de sable* și modul cum liniștea poate să vorbească.

Cuvinte cheie : *femeie, liniște, mutism, societate, patriarhat*

O PRIVIRE ASUPRA ORIGINII GRECO-LATINE A COMPUNERII SAVANTE FRANCEZE

Ioana-Rucsandra DASCĂLU
Universitatea din Craiova, România

Rezumat

În acest articol, ne propunem să ilustrăm două modalități prin care limbile clasice participă la formarea lexicului francez : o modalitate discretă, aproape imperceptibilă în zilele noastre, în cazul unor cuvinte precum *diplôme, diplomate, douter, principe, trèfle* și o modalitate vizibilă mai ales în cazul neologismelor precum *uniforme, unisexe, trilingue, triphtongue, tétravalence*, unde prefixul construit pe baza unui numerar este ușor de identificat. Am analizat și cuvinte mai recente, aparținând terminologiei europene, precum *primauté* sau *pays tiers*. La sfârșitul textului, am acordat o atenție specială prepoziției spațiale latine *ultra*, folosită pentru a crea forma de superlativ a unor cuvinte precum *ultrasensible, ultramoderne* sau pentru a forma termeni științifici (*ultraviolet, ultrason*).

Cuvinte cheie : *numerale, etimologie, hibrid, neologie.*

TRADUCEREA PROVERBELOR : TRADUCEREA LITERALĂ, UNE FOLLE À LIER?

Jean-François KPLI
Jean-Marc YAO YAO
Universitatea Felix Houphouët Boigny, Abidjan

Rezumat

Ezitănd de secole între a fi acceptată sau respinsă, traducerea literală pare a fi nodul gordian al epistemologiei traductologice. Domeniul traducerii proverbelor nu este exclus acestui dublu demers. De fapt, în acest domeniu specific, unii teoreticieni sau chiar specialiști își propun ca proverbele să fie traduse literal pentru a pune în evidență trăsăturile limbii sursă. Alții cred că acest lucru ar fi periculos pentru că traducerea literală este expusă riscului de malformații sintactice și de pierderi semantice multiple. Fără a dori să luăm o poziție tranșantă în această dezbatere, ne propunem să arătăm locul traducerii literale în traducerea proverbelor, mai precis pe cel al traducerii literale a referențelor culturale pentru a păstra originalitatea proverbului, pe de o parte, și traducerea literală a cazurilor de coincidențe proverbiale, de pe altă parte.

Cuvinte cheie : *traducere, traducere literală, proverbe, referenți culturali, echivalență accidentală*